

P R Z E G L A D Y

FRANCISZEK KŁOCEK
Ministerstwo Rolnictwa
Warszawa

WSPÓŁPRACA POLSKI W RAMACH RADY WZAJEMNEJ POMOCY GOSPODARCZEJ W ZAKRESIE PRODUKCJI ZWIERZĘCEJ

Współpraca państw demokracji ludowej w ramach RWPG zacieśnia się z każdym rokiem. Obejmuje ona planowe działanie krajów socjalistycznych we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego, wymianę doświadczeń i wspólne rozwiązywanie wielu problemów.

Znaczny dorobek wspólnego działania posiadamy w dziedzinie rolnictwa, a szczególnie w zakresie spraw dotyczących produkcji zwierzęcej.

Pragnę przedstawić poniżej dotychczasowe kierunki współpracy naszego kraju z krajami — członkami RWPG i wskazać na rolę i dorobek naszych hodowców na tym odcinku.

Nasza dotychczasowa współpraca zarysowywała się zwłaszcza w zakresie wspólnego rozwiązywania problemów hodowli bydła i owiec, a także podejmowania wysiłków dla zabezpieczenia narastających potrzeb paszowych.

Dotyczyła ona jednocześnie szerokiej wymiany doświadczeń w przedmiocie wychowu, żywienia i użytkowania zwierząt gospodarskich.

Na podkreślenie zasługują następujące zagadnienia:

Hodowla bydła

Dla wymiany doświadczeń i podjęcia wspólnych planowych prac na tym odcinku w ostatnich latach odbyło się szereg spotkań przedstawicieli nauki i resortów rolniczych, a w szczególności:

- w lutym 1958 r. w Moskwie dla przedyskutowania stanu ilościowego i jakościowego pogłowia bydła w poszczególnych krajach i podjęcia prac nad ujednoliceniem metod hodowlanych,
- w czerwcu 1959 w NRD odbyło się specjalne sympozjum w sprawie prac hodowlanych nad bydlęciem (zwłaszcza rasy ncb),
- w październiku 1960 r. zorganizowano w Moskwie posiedzenie specjalistów z zakresu unasieniania zwierząt.

Szczególnie owocnymi można nazwać posiedzenia lutowe w 1958 r. i z października 1960 r., które opracowały zamierzenia wspólnego rozwiązywania wszystkich podstawowych zagadnień dotyczących hodowli i chowu bydła oraz rozwoju inseminacji w krajach demokracji ludowej.

W toku wzajemnej wymiany doświadczeń przyjęto zasadę, że dla zapewnienia konieczności stałego wzrostu produkcji zwierzęcej należy obok systematycznego zwiększenia produkcji pasz, poprawy warunków żywienia i utrzymania, zwrócić szczególną uwagę na prace w zakresie hodowli bydła zarodowego. Prace te powinno się prowadzić w specjalnie wybranych gospodarstwach — zarodowych i reprodukcyjnych.

Gospodarstwa te powinny być podzielone na:

- a) elitarne, posiadające zwierzęta najbardziej wartościowe, wychowujące buhaje dla inseminacji i gospodarstw reprodukcyjnych,
- b) reprodukcyjne, rozmnażające materiał hodowlany dostarczany przez gospodarstwa elitarne,
- c) kandydujące do jednej z wyżej wymienionych grup.

W wyniku przyjętych postanowień uzgodniono, że w celu lepszego wykorzystania bydła zarodowego dla hodowli zachodzi konieczność przeprowadzenia we wszystkich państwach ściślejszej rejestracji materiału zarodowego oraz rasowego i wyznaczenie rejonów rasowych i gospodarstw przeznaczonych dla poszczególnych ras bydła.

Dla zapewnienia rozwoju jakościowych właściwości bydła dokonano między poszczególnymi państwami wymiany doświadczeń naukowych i praktycznych odnośnie zasad unasieniania zwierząt gospodarskich prowadzących do szybkiej poprawy pogłowia w skali masowej. Badaniami objęto m. innymi metody przechowywania nasienia w temperaturze pokojowej oraz metody długiego przechowywania nasienia buhajów drogą zamrażania w niskich temperaturach.

Dla zapewnienia rozwoju unasieniania w oparciu o sprowadzone rozplodniki przyjęto zasadę przeprowadzania między poszczególnymi krajami wymiany metod wyceny wartości hodowlanej buhajów na podstawie potomstwa. Zagadnienie to było dotąd różnie rozwiązywane w poszczególnych krajach — i dlatego opracowuje się jednolite podstawowe zasady doboru i oceny buhajów na podstawie ich potomstwa. Jednocześnie z tym opracowuje się ujednoczenie zasady oceny bydła według wydajności i pokroju, zwracając specjalną uwagę na formy wymienia.

W zakresie rozszerzenia produkcji bydła mięsnego uzgodniono pogląd na zagadnienie rozwijania pogłowia bydła ras mięsnych, w drodze opasu i wypasu bydła i wykorzystywania w tym zakresie, w gospodarstwach posiadających bydło mleczne o mniejszej wydajności, krzyżówek z buhajami ras mięsnych w celu otrzymania bardziej mięsnego potomstwa.

Dla szybkiego i tańszego rozwiązywania problemu budownictwa inwentarskiego i zmniejszenia kosztów produkcji, a zwłaszcza kosztów pracy, podjęto decyzję o szerokim przechodzeniu na utrzymanie bydła systemem wolnowybiegowym. W tym zakresie nastąpiła wymiana zarówno dokumentacji, jak i wyników hodowlanych i ekonomicznych.

Na odbytych specjalnie posiedzeniu specjalistów z zakresu unasieniania zwierząt dokonano wymiany doświadczeń poszczególnych krajów w zakresie upowszechnienia inseminacji zwierząt i utworzenia międzynarodowego banku i wymiany nasienia najcenniejszych rozplodników między poszczególnymi krajami.

Na wniosek delegacji polskiej przyjęto koncepcję, że każdy kraj — członek RWPG będzie posiadał własny bank nasienia, gdzie przechowywane będzie nasienie wybitnych reproduktorów, jakie dany kraj posiada do wymiany.

W Moskwie natomiast powołane zostanie Centralne Biuro — Komisja, którego zadaniem będzie organizowanie wymiany (wydawanie albumów, ewidencja, rachunek).

Zaproponowana wymiana nasienia będzie znacznie praktyczniejsza i tańsza od organizowania jednej centralnej stacji dla wszystkich krajów, jak to pierwotnie zakładano, pozwoli ona poza tym na przechowywanie przez zainteresowane kraje nasienia cennych rozplodników dla potrzeb wewnętrznych danego kraju.

Nasienie będzie można wysyłać bezpośrednio do kraju, który danym nasieniem jest zainteresowany, a nie przez bank centralny w Moskwie. Obniży to również znacznie koszty transportu.

Również na wniosek delegacji polskiej przyjęto postulat opracowania jednolitej dokumentacji stacji i banku nasienia dla wszystkich krajów. Postanowiono także opracowanie jednolitej dokumentacji technicznej na aparaturę chłodniczą do przechowywania nasienia. Umożliwi to uniezależnienie się od importu z krajów kapitalistycznych, które do tej pory tę aparaturę produkują.

W wyniku podjętych wniosków postanowiono, że wszystkie kraje ujednoczą sprzęt służący do inseminacji i wspólnie zajmą się jego produkcją. Ponadto przyjęto wniosek utworzenia międzynarodowych komisji hodowlanych, które pracować będą nad ulepszeniem ras zwierząt hodowlanych w odnośnych krajach.

Hodowla owiec

Narada robocza specjalistów owczarstwa w Tiranie w styczniu 1958 r. zapoczątkowała stałą wymianę doświadczeń między krajami demokracji ludowej w zakresie podniesienia zasobów wełny i rozwinięcia nowych — bardziej postępowych prac hodowlanych w zakresie hodowli owiec.

Problemy stwarzające podstawę wymiany doświadczeń w tym zakresie to:

- zwiększenie ilości i poprawa jakości wełny owczej,
- poprawa jakości skór owczych,
- zwiększenie produkcji mleka owczego.

Doświadczenia uzyskane przez takie potęgi owczarskie jak ZSRR, czy Bułgarię umożliwiają wprowadzenie do hodowli wielu nowych założeń, bez kontynuowania żmudnych doświadczeń opracowanych już przez te kraje. Dotyczy to na przykład cygaizacji pogłowia, zagadnienia sztucznej inseminacji itp. W oparciu o doświadczenia innych krajów zagadnienie prawidłowego ustawienia hodowli owiec w rejonie gór i podgórze rozwiązuje się poprzez ustawienie zdecydowanych kierunków produkcyjnych zmierzających do wyeliminowania owiec o wełnie mieszanej.

Podjmujemy generalnie zagadnienie odpowiedniego rozmieszczenia rozplodników i tworzenia jednolitych rejonów produkcyjnych. Zgodnie z zaleceniami konferencji w Tiranie przyjęliśmy zasadę sprzedaży tryków tylko na pokazach — aukcjach i komisyjne określenie odpowiednich typów tryków na właściwe rejony produkcyjne.

Nasze metody selekcji, wyceny i doboru owiec oparliśmy również na zaleceniach RWPG, przystosowując je do naszych warunków. Nowe metody wprowadzamy stopniowo do praktyki. Podjmujemy rozszerzoną kontrolę użytkowości nie tylko wełny ale i skór baranich, mięsa i mleka. Metodyka przeprowadzania tej kontroli użytkowości w oparciu o wskazania innych krajów znajduje się w toku opracowania. W roku bieżącym organizujemy stacje oceny tryków i stacje oceny wełny. Działalność w tym zakresie opieramy o rozszerzenie wojewódzkich stacji oceny wartości użytkowej i hodowlanej zwierząt oraz o nowoorganizowane placówki w ramach Instytutu Zootechniki i wyższych szkół rolniczych.

Zgodnie z porozumieniem między poszczególnymi krajami, zrealizowaliśmy umowy handlowe na dostawę dla poprawy naszego pogłowia elitarnego materiału hodowlanego z ZSRR (sprowadzamy owce rasy cygaj białogłowy) i z NRD (merynosy).

Wykorzystując doświadczenia ZSRR i Bułgarii odnośnie prac hodowlanych w rejonie gór i pogórze, ustalono u nas następujące kierunki hodowlane: w rejonie Podhala miejscową owcę górską uszlachetnia się trykami polskiej owcy górskiej, a w rejonie Sudetów i Podosudecia uszlachetnia się owcę miejscową cygajem białogłowym. W Beskidzie Wschodnim natomiast podjęto pracę dla uszlachetniania pogłowia tylko w gospodarstwach doświadczalnych, ze względu na to, że nie sprawdzono jeszcze jak cygaj będzie się aklimatyzował w tej okolicy. Ogólnie w całym kraju w celu wyeliminowania owiec prymitywnych, przestrzega się doboru rozplodników ustalonych na poszczególne rejony produkcyjne oraz zastrza się kryteria wyboru tryków na stacje kopulacyjne.

Problemy rozszerzenia doju owiec cienkorunnych i półgrubych oraz najekonomiczniejszych metod strzyży owiec opracowuje Instytut Zootechniki w oparciu o doświadczenia innych krajów w odniesieniu do naszych warunków.

Duże znaczenie przywiązujemy do wełnoznawstwa. Dlatego też, wzorem innych krajów, przeprowadzono u nas weryfikację służby zootechnicznej pod tym kątem oraz przeprowadzono w Instytucie Włókiennictwa szkolenie zootechników owczarzy w zakresie wełnoznawstwa.

W wykorzystaniu doświadczeń innych krajów specjalnie duże znaczenie mają nasze prace nad owcą merynosową i cygajską i tutaj w dużym stopniu korzystamy z wymiany doświadczeń z ZSRR, NRD, Bułgarią i Czechosłowacją, a to głównie w zakresie:

- zasad doboru tryków do stad zarodowych,
- importu tryków elitarnych dla stad zarodowych,
- sztucznego unasieniania owiec na wypasach i w hodowlach wielkostadnych,
- kontroli użytkowości, zwłaszcza owiec, które mają wejść do ksiąg owiec zarodowych.

Gospodarka paszowa

Nasza współpraca w dziedzinie rozszerzenia produkcji pasz i ich zastosowania w żywieniu zwierząt dotyczyła zagadnień: produkcji pasz białkowych pochodzenia roślinnego, zwierzęcego i syntetycznego, produkcji i zastosowania do pasz takich dodatków jak antybiotyki, witaminy i związki mineralne, maksymalnego zwiększe-

nia produkcji kukurydzy i prawidłowego jej wykorzystania dla potrzeb hodowli zwierząt gospodarskich. Odpowiednie spotkania fachowców, wymiana doświadczeń, wygłoszone referaty i doniesienia naukowe — pozwoliły w pełni naświetlić szereg problemów bardzo istotnych dla praktycznego poprawienia sytuacji paszowej w naszym kraju.

W wyniku rozważań przyjęto wspólną zasadę stosowania przy ustalaniu pokrycia i potrzeb białka — surowego białka strawnego. Dotąd bowiem w niektórych krajach przyjmowano białko czysto strawne, natomiast u nas (również w NRD) surowe białko strawne. Nowe normy żywienia zwierząt opracowywane w ZSRR, oparte na długoletnich doświadczeniach przeprowadzonych pod nadzorem 7 instytutów hodowli zwierząt przewidują już nie właściwe białko strawne, jak to zalecał w swoim podręczniku Popow, lecz za podstawę przyjmują surowe białko, jak to już uprzednio stosowano u nas.

Powyższe odnosi się także do trzody chlewnej i drobiu.

Z interesujących nas doświadczeń innych krajów, które zasługują na upowszechnianie w naszych warunkach trzeba podkreślić następujące:

- Doświadczenia niemieckie wskazują, że w lecie na bujnym pastwisku znajdujemy bardzo wiele białka, a żywienie tylko białkowymi paszami nie daje wtedy zadowalających wyników, z powodu braku węglowodanów, stwarzających odpowiedni stosunek białka do wartości skrobiowych. Żywienie tylko młodym pastwiskiem w lecie uważają Niemcy za marnotrawienie białka i słabsze jego wykorzystanie.
- W NRD na szeroką skalę wprowadza się metodę przyspieszonego zbioru siana. Metoda ta polega na tym, że pierwszego dnia natychmiast po skoszeniu rozrzuca się zielonkę, przewracając ją jeszcze tego samego dnia trzykrotnie, a pod wieczór zestawia się ją w małe kopy. Podczas nocy zielonka w kopie więdnije nadal i fermentuje, po czym następnego dnia z rana ponownie rozrzuca się zielonkę powtarzając w ciągu dnia dalsze przewracanie i przy dobrej pogodzie można przystąpić już drugiego dnia do zwózki siana. Sposób ten jest do pewnego stopnia odwróceniem stosowanej dotąd u nas metody suszenia siana na pokosach. Częstym przewracaniem i wruszaniem w następnych dniach powodujemy wykruszanie najcenniejszych części roślin, mianowicie liści jako najwięcej suchych i kruchych. W NRD sprzęt ten jest zmechanizowany, przy czym bezpośrednio za kosiarką zaczepiany jest agregat rozrzucający zielonkę, zmniejszając bardzo koszt robocizny, a wieczorem inny agregat zestawia zielonkę w małe kopy. Doświadczenie wskazuje, że straty w białku zmniejszone są do około 13% podczas, gdy w naszych warunkach sprzętu sięgają one 35% i więcej.
- Doświadczenia niemieckie wskazują, że drogą nawożenia można dowolnie regulować zawartość poszczególnych składników w paszach roślinnych, co stwarza w perspektywie szerokie możliwości wpływu człowieka na te istotne sprawy.
- Badania radzieckie stwierdzają, że na produkcję łubinu pastewnego szczególnie dobrze wpływa obok fosforu i potasu — magnez.
- Dużą uwagę przywiązuje się w ZSRR, NRD (a także w krajach zachodnich i USA) do rozwoju produkcji mieszanek paszowych. Niemcy twierdzą, że poziom produkcji i rozmiary spasanania tych mieszanek decydują o poziomie hodowli i rolnictwa w ogóle. Na specjalną uwagę w zakresie uzysku białka zwierzęcego zasługują następujące zagadnienia udostępniane nam do wykorzystania:
- Pełne zabezpieczenie organizacyjne i techniczne całkowitego zbioru padliny w NRD i CSR (u nas w tym przedmiocie istnieją olbrzymie rezerwy).
- W NRD krew poubojowa w małych zakładach uboju jest uparowywana i dostarczana okolicznym gospodarstwom bezpośrednio do spasanania (nawet latem).
- Niemcy przeprowadzają badania w kierunku otrzymywania z zawartości żołądków ubijanych zwierząt witaminy B₁₂.
- Różne sposoby wykorzystania odpadków rybnych na przerób na pasze, od silosowania na zimno, silosowania ryby gotowanej, metody hydrolizy enzymatycznej (wg patentów Mikkelsena i innych).
- Roli mleka w żywieniu i norm stosowanych w poszczególnych krajach, a także ograniczenie tych norm poprzez dodatki odżywcze wzbogacone antybiotykami i witaminami.

- Duże osiągnięcia w zakresie wyżej podanym ma CSR, NRD i ZSRR. Receptury w tym przedmiocie przekazano nam do wykorzystania.
- Wielki wzrost produkcji drożdży pastewnych notuje się w CSR, ZSRR i NRD (w ZSRR plan 1965 r. — 500 tys. ton rocznie). W tym przedmiocie wiele krajów, a zwłaszcza ZSRR wykorzystuje ługi i wywar posulfitowy. Uzyskane tą drogą drożdże są najtańsze.
- W Polsce podjęto również produkcję drożdży w oparciu o istniejące zakłady przemysłu drzewnego.
- Możliwości wykorzystania mocznika i innych niebiałkowych związków azotowych jako zastępujących pasze białkowe (u przeżuwaczy).

Przeprowadzone w ZSRR doświadczenia i praktyka wykazują, że zastosowanie mocznika w żywieniu krów może zastąpić ca 20% białka w paszach, przy czym nie obserwuje się zmniejszenia mleczności u krów.

Nasze pierwsze doświadczenia w 1960 r. w pełni potwierdziły wskazania ra-dzieckie.

Oddzielnym problemem — jest stosowanie dodatku antybiotyków w żywieniu zwierząt, wprowadzone u nas w oparciu o doświadczenie innych krajów.

Doświadczenia (NRD, CSR i Węgier) wskazują, że dodatek penicyliny powoduje u zwierząt gromadzenie się wody, a przy tym większe gromadzenie się tłuszczu wpływa też na szybsze starzenie się zwierząt. Dlatego wśród antybiotyków w ży-wieniu zwierząt wyeliminowano w zasadzie penicylinę.

W NRD stosuje się na szerszą skalę dodatek terramycyny (z wit. A) jako środek wzmacniający organizm prosiąt słabszych (1,5 g terramycyny i 80 tys. jednostek międzynarodowych wit. A).

Na Węgrzech szeroko stosuje się antybiotyki w żywieniu drobiu, a szczególnie piskląt i kurcząt. W praktyce stosuje się tam również dodatek terramycyny dla kur nieśnych. Powoduje on większą nieśność kur (ca — 10%), a u kurcząt większe przyrosty wagowe.

CSRS stosuje coraz szerzej dodatki antybiotyków do śruty jęczmiennej dla świń.

NRD wprowadziła stosowanie antybiotyków w żywieniu cieląt rzeźnych. Za-oszczęda to 10% zużywanego do odchowu mleka.

Z podjętej współpracy w podanym wyżej zakresie jako główne zadania realizo-wane dotąd w naszej praktyce należy uznać następujące:

- podjęcie produkcji drożdży na ługach posulfitowych,
- usprawnienie technologii produkcji mączek rybnych i pełne zagospodarowa-nie surowca (wykorzystanie wód klejowych) itp.,
- poprawę sprzętu zielonek, wprowadzenie metod szybkiego dosuszenia i lep-szych metod konserwacji, zwłaszcza kiszenia z zastosowaniem środków che-micznych,
- podjęcie produkcji i zastosowanie w żywieniu zwierząt szeregu środków, jak antybiotyki, witaminy, mikro- i makroelementy w postaci koncentratów i do-datków do mieszanek pasz treściwych,
- wprowadzenie nowych metod i urządzeń do przyrządzania pasz i ich spasa-nia przy uwzględnieniu postępu mechanizacji tych procesów,
- rozwój produkcji pasz białkowych i ich racjonalne wykorzystanie w postaci mieszanek paszowych, zwłaszcza specjalistycznych,
- ustalenie prawidłowych kierunków rozwojowych upraw pastewnych wysoko-wydajnych, zwłaszcza kukurydzy,
- szerokiego stosowania związków azotowych jako źródła zastępczego białka w żywieniu zwierząt i kiszeniu pasz.

Ze strony Polski w zakresie problematyki paszowo-żywniowej udostępniono innym krajom doświadczenia dotyczące:

- produkcji pasz białkowych pochodzenia zwierzęcego np. produkcji pulpy rybnej metodą autolizy, dającej gwarancję pełnego zachowania składników pokarmowych i witamin, przy trwałości produktu do 1 roku,
- stosowania innych związków azotowych obok mocznika jako źródeł białka, a zwłaszcza amoniaku poprzez amoniakowanie pasz (wysłodki amoniakowane),
- prac naukowo-doświadczalnych w zakresie żywienia i stosowania różnych pasz i dodatków do pasz.

Współpraca i pomoc uzyskane od ZSRR

Warto w końcu zwrócić szczególną uwagę na naszą współpracę i pomoc uzyskaną w zakresie produkcji zwierzęcej od ZSRR. Związek Radziecki obok współdziałania w ogólnych pracach RWPG służy nam przykładem i pomocą w rozwiązywaniu trudnych problemów w zakresie ekonomiki i organizacji samej produkcji zwierzęcej. Szczególnie dużo skorzystaliśmy ze współpracy z ZSRR w zakresie techniki wychowu, pielęgnacji i użytkowania bydła i owiec. Dlatego też pragnę krótko wskazać na niektóre elementy tej pomocy.

Niektóre metody techniki wychowu jak metoda zimnego wychowu cieląt — karawajewska była dla naszych hodowców wzorem, który został z powodzeniem zastosowany w państwowych gospodarstwach rolnych oraz niektórych spółdzielniach produkcyjnych. Dzięki stosowaniu tej metody wychowu cieląt ograniczyliśmy w naszych stadach rozmiary chorób hodowlanych jak gruźlica, brucelozę, zapalenie stawów, zapalenie płuc oraz biegunki u cieląt, ponadto straty spowodowane upadkiem cieląt poważnie się zmniejszyły.

Na podstawie badań Instytutu Zootechniki oraz Katedry Hodowli Szczegółowej SGGW w Warszawie ustalono, że u cieląt chowanych tym sposobem wykorzystanie najważniejszych składników paszy na przyrost 1 kg ciężaru ciała jest o ok. 15% lepsze niż przy dotychczasowych tradycyjnych metodach wychowu cieląt. W ten sposób radziecka metoda wychowu cieląt zastosowana w naszym kraju przyczyniła się do bardziej ekonomicznego zużycia paszy.

Jednocześnie dalsze badania naukowe oraz szeroka praktyka wykazały, że krowy, które wyrosły z cieląt chowanych tą metodą odznaczają się wyższą produkcją mleka od swych rówieśnic wychowanych tradycyjnie.

Radziecka szkoła pielęgnacji i użytkowania bydła przyjęta przez naszych czołowych brygadzystów oborowych przyczyniła się do osiągnięć produkcyjnych, które dotychczas nie były u nas notowane. Zwłaszcza nasi brygadziści nauczyli się rozdziać krowy oraz przygotowywać je do wysokiej wydajności. Właśnie na wzorach radzieckich i radzieckich maszynach do mechanicznego udoju wprowadzono u nas po raz pierwszy dój mechaniczny.

Wprowadzenie i upowszechnienie sztucznego unasienniania bydła również w dużej mierze zawdzięczamy ZSRR, gdyż do naszej praktyki wykorzystaliśmy bogate doświadczenia radzieckie w tym zakresie. Jak powszechnie wiadomo, ZSRR jest krajem, który pierwszy na świecie wprowadził do szerokiej praktyki tę nowoczesną metodę rozplodu zwierząt gospodarskich.

Dziś ocena pracowników nauki, a także doświadczonych praktyków jest całkowicie zbieżna, uważa się mianowicie, że bez znacznego rozszerzenia inseminacji w naszym kraju niemożliwe jest osiągnięcie dalszych znacznie lepszych postępów w hodowli. Za przykładem ZSRR powołałoby 21 ośrodków hodowli bydła, co przyczyniło się zdecydowanie do jakościowej poprawy pogłowia bydła.

Wykorzystujemy w całej praktyce osiągnięcia zootechników radzieckich w zakresie techniki wychowu, pielęgnacji i użytkowania trzody chlewnej. Tak np. wieloletnie doświadczenie radzieckich zootechników potwierdziło, że uzyskania wyraźnie korzystnych wyników heterozji możemy oczekiwać w tych wypadkach, o ile łączone zwierzęta chowały się i wyrastały w odmiennych warunkach środowiska. Występujące w wyniku krzyżowania zjawisko heterozji daje zwierzęta bardzo odporne, szybko rosnące, dobrze wykorzystujące pasze i bardzo wydajne. Tak więc w chowie zwierząt przeznaczonych na ubój stosujemy międzyrasowe krzyżowanie np. trzody chlewnej rasy wielkiej białej i białej zwisłouchej, dające doskonały materiał na tucz bekonowy.

W oparciu o doświadczenia jednego z badawczych instytutów radzieckich, gdzie zastosowano metodę podwójnego zapładniania, polegającą na kryciu lochy nie jednym, lecz dwoma niespokrewnionymi ze sobą reproduktorami tej samej rasy lub ras odmiennych — jednym bezpośrednio po drugim — przyjęto i rozpowszechniono ten zabieg głównie w stadach państwowych.

Dzięki temu zredukowany został do minimum procent loch niezapłodnionych a płodność ich podwyższona się znacznie, ponadto urodzone prosięta są żywotniejsze, a więc straty wśród młodzieży poważnie się zmniejszyły. Również w oparciu o przeprowadzone doświadczenia radzieckie, stosuje się w naszej hodowli krycie tym samym knurem w odstępie 12—18 godzin. Metoda ta pozwala na zwiększenie płodności macior o ok. 1,5 prosięcia w miocie, dzięki zapłodnieniu większej liczby jaj w okresie trwania owulacji.

Podobnie jak w ZSRR, na szeroką skalę stosujemy wybiegowy lub kojcowo-wybiegowy chów trzody, który podnosi zdrowotność, stwarza korzystniejsze warunki dla wzrostu i rozwoju młodzieży oraz przedłuża użytkowanie rozplodowe zwierząt stadnych.

Od 2 lat w tuczarniach PGR stosowany jest system żywienia tuczników tzw. automatowy, oparty o suche mieszanki, składające się ze śruty zbożowej, otrąb, maczek, suszu, płatków ziemniaczanych i soli mineralnych.

Ten sposób żywienia przyjęty od Związku Radzieckiego przez wiele krajów (Węgry, CSRS i NRD) pozwala na racjonalne żywienie trzody przez cały okres tuczu, zaoszczędza robociznę, pozwala na większe zagęszczenie pomieszczeń, a więc na ekonomiczne ich wykorzystanie, zapobiega nadmiernym selekcjom stosowanym przy tradycyjnym żywieniu. Są również rozpoczęte prace wstępne do stosowania ostatnio wprowadzonego w ZSRR żywienia tuczników z automatów napelnianych paszą wilgotną w postaci gruzelkowatej.

Hodowla owiec w Polsce w znacznej mierze oparta została o import materiału zarodowego z ZSRR. Uzyskany materiał hodowlany i użytkowany po importach radzieckich znacznie przyczynił się do podniesienia wydajności naszego pogłowia. Wyprodukowane tryki hodowlane używane są na punktach kopulacyjnych do krzyżowania z naszymi rasami w celu uszlachetnienia pogłowia owiec. Prace hodowlane prowadzone na materiale radzieckim wpłynęły na uzyskanie stosunkowo w krótkim czasie wzrostu wydajności wełny od średnio 1,4 kg do 2,5 kg od 1 sztuki statystycznej oraz do zwiększenia udziału wełny cienkiej w produkcji wełny ogółem.

Wzorując się na metodach radzieckich podjęliśmy zwłaszcza na wypasach w górach sztuczne unasienianie owiec najlepszymi trykami, co znacznie poprawiło jakość wełny, jak i zwiększyło wydajność jednostkową.

Ponadto dla usprawnienia pracy oraz uzyskania wyższej produkcji wełny dokonaliśmy zakupu z ZSRR agregatów do strzyży owiec głównie dla gospodarki wielkopaśnej.

W ramach współpracy w dziedzinie hodowli koni importowaliśmy ze Związku Radzieckiego szereg cennych koni zarodowych.

Reasumując przedstawiony pobieżny przegląd naszej współpracy z bratnimi krajami demokracją ludową trzeba podkreślić, że owoce wspólnego rozwiązywania wielu istotnych problemów w zakresie produkcji zwierzęcej są znaczne.

Wielkie korzyści dla naszych poczynań uzyskaliśmy także w drodze ożywionych kontaktów naszych specjalistów z fachowcami innych krajów, które utrzymujemy niemal na codzień.

Nie bez znaczenia jest również wymiana fachowej literatury jak również specjalne międzynarodowe czasopismo rolnicze, informujące o nowych problemach, rozwiązywanych w poszczególnych krajach.

Pragniemy pogłębiać nadal naszą współpracę i rozszerzać ją na inne zagadnienia.

Zamierzamy w niedalekiej przyszłości poddać wspólnej analizie pracę hodowlaną w zakresie trzody chlewnej, a zwłaszcza kierunki szybszego przechodzenia na tucz mięsny z wszystkimi wynikającymi stąd konsekwencjami.

Pragniemy też w 1961 r. doprowadzić do gruntownego ujednoczenia całokształtu zasad i metod hodowlanych we wszystkich gatunkach zwierząt, a także wymienić aktualne wyniki uzyskane w zakresie rozwiązywania problemów paszowych.